

Пуцентейло Петро

д.е.н., професор

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль

ФОРМУВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ЙОГО ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ

В сучасних умовах діяльності суб'єктів господарювання процес управління вимагає комплексних рішень з використанням нових підходів до управління. Для розвитку підприємства в умовах постійно мінливого економічного середовища необхідно мати таку обліково-аналітичну систему, яка б забезпечувала ефективне управління, засноване на достовірному відображенні різних сторін фінансово-господарської діяльності підприємства. При цьому система бухгалтерського обліку об'єднує облікові і аналітичні операції в один процес. При цьому вдосконалюються як загальна методологія, так і нормативні положення обліку і аналізу для раціонального використання в єдиній обліково-аналітичній інформаційній системі. Безперервність цього процесу і використання його результатів в бізнесі необхідні при прийнятті управлінських рішень керівництвом підприємства.

Складність управління підприємствами, зростання технологічного оснащення і загострення конкурентної боротьби пов'язані з появою для підприємств нових ризиків, що підвищує вимоги до якості управління. Ефективне керівництво підприємницької структурою в сучасних умовах неможливо без інформаційних технологій. Головним завданням сучасних інформаційних технологій аналізу є своєчасне надання достовірної, необхідної і достатньої інформації фахівцям, експертам і керівникам для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Від точності одержуваних у процесі аналізу результатів залежить правильність та адекватність прийняття управлінських рішень, тому застосування інформаційних технологій підвищує ефективність аналітичної роботи. Роль інформаційного ресурсу в управлінні підприємством полягає не тільки в інформаційній підтримці аналізу, але і в нових можливостях управління.

Саме тому однією з найважливіших управлінських завдань на підприємстві постає створення раціонально організованого потоку інформації. Особливо актуальною ця проблема є на рівні управління підприємствами. Найбільш відомою інформаційною системою, що забезпечує потреби керівництва, є управлінська обліково-аналітична система. Інформація, що отримується при використанні цієї системи, відображає можливості виробництва, з урахуванням фінансових можливостей суб'єкта господарювання. Формування обліково-аналітичної системи – це створення наскрізної економічної системи за допомогою відповідного довідково-інформаційного фонду на основі баз даних, що використовується для формування системи аналітичних показників-інструментів вироблення оперативних, тактичних і стратегічних управлінських рішень.

До основних джерел інформації аналізу на підприємстві належать дані оперативного, фінансового, управлінського та статистичного обліку.

Всі елементи бухгалтерського обліку пов'язані між собою і є єдиним цілим, тобто систему економічних показників, що характеризують умови та результати роботи підприємства за звітний період. Звітність є заключним елементом системи бухгалтерського обліку і аналізу. Відомості, що містяться в бухгалтерській звітності, мають комплексний характер, тому що відображають різні аспекти господарських операцій і явищ.

Інформація розрізняється також за характером і формою розміщення в ній відомостей. За цією ознакою всю вхідну інформацію можна розділити на три типи:

- облікова,
- позаоблікова
- нормативно-технічна.

Облікова інформація надається за стандартними формами, котрі регламентовані (бухгалтерська фінансова, податкова та статистична звітність) і розроблені безпосередньо на підприємстві (внутрішня управлінська звітність). До облікової інформації слід віднести:

– дані бухгалтерського обліку і звітності, дані податкового обліку та звітності; дані статистичного обліку та звітності;

– дані управлінського обліку та звітності (графіки і табличні матеріали про виробництво і реалізацію продукції; плани і бюджети, звіти про їх виконання; виробничі норми і нормативи).

До позаоблікових джерел слід віднести:

– матеріали різних перевірок – аудиторських та фінансових служб;

– пояснювальні та доповідні записки;

– ділове листування з партнерами, кредиторами;

– матеріали засобів масової інформації, аналітичні огляди;

– матеріали, отримані в результаті особистих контактів;

– фінансову інформацію, що міститься в прайс-листах, прейскурантах, довідниках.

Найважливіший аспект формування інформаційного забезпечення управління підприємством – створення єдиної інформаційної мережі, що забезпечує збір і обробку статистичної інформації, реальний інформаційний обмін по вертикалі і горизонталі. Інформаційне забезпечення є базою, на якій будується управлінська діяльність, під якою слід розглядати певну визначену сукупність інформаційного масиву. Ці відомості, котрі є зібраними, систематизованими і перетвореними в придатну для використання форму відіграють в управлінні виняткову роль. Від повноти інформаційної бази та достовірності інформаційного забезпечення залежать адекватна оцінка подій, що відбуваються і обґрунтованість планованих управлінських рішень. Щоб сформулювати висновки за результатами проведеного аналізу, обґрунтовувати на їх основі управлінські рішення, спрямовані на підвищення ефективності підприємницької та фінансовогосподарської діяльності підприємств, для фахівців вкрай важливо розробити адекватні заходи. Ці заходи повинні бути спрямовані на те, щоб:

– здійснювати збір, систематизацію та обробку інформації з теми дослідження;

– проводити пошук, аналіз і оцінку джерел інформації для проведення економічних розрахунків;

– використовувати сучасні прийоми і способи для вирішення економічних завдань;

– використовувати сучасні наукові методологічні та методичні розробки економістів при проведенні аналітичних заходів;

– розробляти напрямки з мобілізації невикористаних резервів, впровадження інноваційних технологій.

Отже, створення інформаційного забезпечення залежить від рівня взаємодії розробників і кінцевих користувачів аналітичної системи, забезпечення оптимальної індивідуалізації засобів інформаційно-аналітичного інструментарію керівного апарату з урахуванням класичних підходів прийняття рішень і культурного середовища менеджменту. Це передбачає формування новітньої інформаційної культури у роботі фахівців обліково-аналітичного напрямку діяльності.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. Київ : Ірпінь; ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

2. Єфименко Т.І., Жук В.М., Ловінська Л.Г. Інформація в антикризовому управлінні: глобальний аспект стандартизації обліку та фінансової звітності: монографія. Київ: ДННУ «Акад. фін. управління», 2015. 400 с.

3. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.